

آذری خاکستر
پژوهشگر تاریخ

زنان به روایت مطبوعات تاریخی

از زنان از خطه قوچان پرداخته و ماجرا را چنین بیان کرده است: شب سه‌شنبه چهارم ذی‌قعدة ضعیفه‌ای از اهل قوچان که مدتی شل و زمین گیر بود به روضه مطهره امام هشتم^(ع) توسل جست، مستدعی شفا و نجات بود. چون هیچ خواهنده باعقیدت از آن درگاه روحانی که منشأ فیض است محروم نرفته، ضعیفه عاجزه را نیز صفای نیت درخور تابش مهر مرحمت امام ثامن و ضامن داشته، شفا می‌یابد. لهذا مردم شهر به جنبش درآمده، از وجد این معجزه باهره جشن بزرگی گرفته، همدیگر را تبریک و تهنیت گفتند.

موضوع شفایافتگان در بیشتر روزنامه‌های دوره قاجار بازتاب دارد و در واقع، شفا دور از دید روزنامه‌نگاران نبوده است.

هم‌چنین روزنامه ایران در شماره ۱۰۱۸ به تاریخ ۹ جمادی‌الثانی ۱۳۲۰ قمری ضمن اشاره به تلگرافی از مشهد به شفا یافتن زنی که با توسل به امام رضا^(ع) بهبود یافته را چنین منعکس کرده است: چند روز قبل راپورت تلگرافی از مشهد مقدس رسیده که گویا ضعیفه‌ای که تقریباً یک سال مبتلا به امراض مختلفه و سه ماه بود مفلوج شده بود، شب دوشنبه دوازدهم ربیع‌الثانی در خانه خود به حضرت ثامن‌الائمه^(ع) متوسل شده، به خواب می‌رود و در خواب یکی از ائمه را می‌بیند که می‌فرماید برخیز. وقتی از خواب بیدار شده، می‌بیند هیچ مرضی از او باقی نمانده است. به منزل تولیت رفته، شرح حال خود را باز می‌گوید. معلوم می‌شود مشارالیه متعلقه یکی از فراشان آستانه مقدسه رضویه است. پس از تحقیق و ثبوت مطلب، به حکم تولیت نقاره‌خانه را نواخته و صحن مطهر را چراغانی کرده‌اند.

هم‌چنین از وقایع تاریخی که می‌توان به آن اشاره داشت جوشش فعالیت‌های بشر دوستانه زنان است. این گونه اقدامات تاثیرگذار، علاوه بر وقف‌ها که توسط بانوان زائر در حرم مطهر به انجام رسیده است باید در تاسیس بیمارستان نیز جستجو کرد. بیمارستان «منتصریه» در زمره نخستین مراکز درمانی محسوب می‌شود که یکی از بانوان خراسان آن را تاسیس و وقف کرده است. این بیمارستان از سال ۱۲۹۷ شمسی از محل درآمد املاک موقوفه‌ای که احترام السلطنه قهرمان وقف نموده‌اند در مشهد دایر گردید این بیمارستان در یک قطعه زمین با ۳۵۰۰ ذرع مربع در حاشیه خیابان جنت واقع است که تا امروز مورد استفاده زائر و مجاور قرار گرفته است. هم‌چنین در اسناد و مطبوعات آمده است که در سال ۱۳۲۵ شمسی تعداد ۳۰۰ نوزاد بی‌سرپرست در مشهد وجود داشتند که شهرداری آن‌ها را به‌داری و به‌داری برایشان دایه گرفته است و تعدادی از بانوان به همراه بانویی به نام عذرا ضیایی به این کودکان کمک کرده است.

➤ مرور مطالب روزنامه‌های دوره قاجار نشان می‌دهند بخش کوتاهی از اخبار روزنامه‌ها به زنان اختصاص دارند و اغلب به مسائل خانوادگی، جرم و جنایت و گاهی نیز به موضوع شفا پرداخته‌اند. روزنامه‌های وقایع اتفاقیه، ایران و اختر نیز دربره زنان روایت‌هایی را منتشر کرده‌اند.

روزنامه اختر ۲ محرم ۱۳۰۸ قمری طی خبری به موضوع شفای یکی

شهربانو

۲۳ شنبه
۲۳ خرداد ۱۴۰۱
۱۳ دی‌الصد ۱۴۴۴ شماره ۳۶۸۷

(۸)

شهرزاد

نعمیه‌ترکمن‌نیا
فعال فرهنگی

مشارکت زنان از سوی نویسنده اثر شروع شده است. محبوبه زارع برای تهیه این مجموعه ابتدا کارنامه ۷ هزار زن شهید را همراه با اطلاعاتی از ایشان بررسی کرده، سپس حدود سیصد شهید شاخص را انتخاب کرده است. او براساس معیارهای فرهنگی طبقه‌بندی محتوایی کرده و در نهایت در جلد اول به زندگی ۵۲ بانوی شهید پرداخته است.

این اثر با مقدمه‌ای درباره سبک زندگی ایرانی اسلامی زنان شهید، خاطراتی داستان‌گونه از زندگی ۵۲ بانوی شهید دفاع مقدس روایت کرده است که هر یک دارای درسی ویژه از توکل، اخلاق، سخاوت، انصاف، کتابخوانی، امانت‌داری و مکارم انسانی است. در تألیف جلد اول این مجموعه (سبک زندگی فردی) شاخص‌های بسیاری از شهدا با یکدیگر همپوشانی و اشتراک داشتند که از میان آن مشترکات، موارد جامع‌تر انتخاب شده است. یکی از ویژگی‌های این کتاب آغاز خاطره هر شهید با حدیثی مرتبط از یکی از معصومان^(ع) است و در قسمت «ارمغان خون» که در پایان خاطره هر شهید آورده شده، به تحلیل شخصیت و شاخص فردی مورد نظر آن شهید پرداخته شده است. خلق این اثر را می‌توان تلفیقی از هنر داستانی با سبک زندگی شهید در یک تطابق محتوایی بر اساس شاخص فرهنگی (فردی) شهید دانست.

اسامی برخی از ۵۲ شهیدی که خاطراتی از شیوه زندگی آن‌ها در «زندگی به سبک اطلسی‌ها» آمده است از این قرارند: شهیدان الهه زینال‌پور تبریزی، سیده زهرا زکی‌پور، سونا دشتی، دیانا کاکاوندی، فرشته آل‌کثیر، باختر بیگلری، سیده طاهره هاشمی، فاطمه گنجی، مهناز کلانترنیا، گل‌گل بیراوند و طوبی یزدان‌خواه.

بخش کوتاهی از کتاب:

در صفحه ۴۲ کتاب در خاطره‌ای از شهید زینب کمایی که در هشتم خردادماه سال ۴۶ در آبادان متولد و در هفتم فروردین سال ۶۱ در شاهین شهر اصفهان به شهادت رسید می‌خوانیم: او عاشق خدا بود. بر سر برگ تمام دفترهایش نوشته بود: می‌خواهم لحظه‌ای فراموش نکنم که در محضر خداوند هستم و هیچ‌گاه گناه نکنم. همیشه می‌گفت: شهادت فقط در جبهه‌های جنگ نیست. اگر انسان برای خدا کار کند و به یاد او باشد و بمیرد، شهید است. همیشه غسل می‌کرد. چهارده‌ساله بود که هنگام بازگشت از مسجد، منافقین او را با چادرش خفه کردند و به شهادت رساندند. دو روز بعد، جنازه زینب پیدا شد و به همراه پیکر ۳۶۰ شهید عملیات فتح‌المبین در گلستان شهدای اصفهان در خاک آرمید.

شقایق‌ها عاشقانه زندگی کردند

نگاهی به کتاب
«زندگی به سبک اطلسی‌ها»

➤ «زندگی به سبک اطلسی‌ها: الگوی ایرانی اسلامی فرهنگ در سبک زندگی زنان شهید»، نوشته محبوبه زارع، از سوی نشر اطمینان در ۱۱۰۰ نسخه با ۲۶۴ صفحه به انتشار رسیده است. این کتاب اولین جلد یا اولین دفتر از سه‌گانه «سبک زندگی اطلسی‌ها» است که به بعد فردی زندگی زنان شهید دفاع مقدس اختصاص دارد و جلد‌های دوم و سوم این مجموعه قرار است ابعاد خانوادگی و اجتماعی زندگی این شهدا را پوشش دهد. بتدای امر، باید اذعان کرد کتاب براساس توصیه رهبر معظم انقلاب مبنی بر ضرورت توجه به الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت، در اردیبهشت ۹۳ و به پیشنهاد سازمان

زندگی به سبک اطلسی‌ها
نویسنده: محبوبه زارع

ضمیمه روزنامه شهرآرا
صاحب‌امتیاز
ومدیرمسئول:
شهرداری مشهد
مدیرعامل:
سیدمیثم موسوی مهر
سرمدیر:
سید سجاد طلوع‌هاشمی
مسئول‌ضمیمه:
حمیده وحیدی
صفحه‌آرایی وگرافیک:
ملک‌جمعی